

Ročník 1991

Zbierka zákonov

ČESKEJ A SLOVENSKEJ FEDERATÍVNEJ REPUBLIKY

ČESKEJ REPUBLIKY / SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Čiastka 45

Rozoslaná 24. júna 1991

OBSAH:

227. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 92/1949 Zb. branný zákon v znení neskorších predpisov
228. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov
229. Zákon o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku
230. Nařízení vlády České republiky o zřizování středních odborných učilišť a středisek praktického vyučování ústředními orgány státní správy a o podmínkách uzavírání smluv k jejich materiálnímu a finančnímu zabezpečení

227

ZÁKON

z 15. mája 1991,

**ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 92/1949 Zb. branný zákon
v znení neskorších predpisov**

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 92/1949 Zb. branný zákon v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 309/1990 Zb.) sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 1 sa dopĺňa odsek 4, ktorý včítane odkazu znie:

„(4) Vojaci v činnej službe sa smú so súhlasom vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky

použiť aj pri strážení objektov osobitného významu a na ochranu štátnych hraníc. Vojaci pri strážení majú práva a povinnosti ako príslušníci Zboru národnej bezpečnosti.¹⁾ Podrobnosti ustanoví vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky nariadením.

1) Zákon č. 40/1974 Zb. o Zbore národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov.“.

2. V § 9 ods. 3 sa doterajší odkaz¹⁾ označuje ako odkaz²⁾ .

3. V § 15 ods. 3 v štvrtej vete sa slová „niet opravného prostriedku“ nahrádzajú slovami „sa

môže bravec odvolať“; za štvrtú vetu sa vkladá nová veta, ktorá znie: „Odvolanie proti odvodnému rozhodnutiu je možné iba na základe nových skutočností, ktoré v čase odvodného konania neboli známe; podanie odvolania nemá odkladný účinok.“.

4. V § 15 ods. 4 sa slovo „krajské“ nahrádza slovom „vyššie³⁾“.

5. V § 15 ods. 4 odkaz³⁾ znie:

„3) Komisia pri územnom vojenskom správnom orgáne druhého stupňa.“.

6. V § 18 ods. 1 sa slovo „krajská“ nahrádza slovom „vyššia“.

7. V § 18 ods. 4 sa slovo „krajskej“ nahrádza slovom „vyššej“.

8. § 19 ods. 1 znie:

„(1) Brancovi sa pri použití verejných dopravných prostriedkov uhrádzajú výdavky vynaložené na cestu z miesta trvalého alebo prechodného bydliska na zápis, odvod a späť.“.

9. V § 22 ods. 1 písm. e) sa vypúšťajú slová „podľa právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu“.

10. V § 25 sa za odsek 1 zaraďuje nový odsek 2, ktorý znie:

„(2) Vojaci z povolania zotrávajú vo vojenskej činnej službe do splnenia prevzatého záväzku, ktorý je najmenej 10 rokov.“.

Doterajšie odseky 2 a 3 sa označujú ako 3 a 4; v novooznačenom odseku 3 sa za slová „Vojaci z povolania“ vkladajú slová „po splnení prevzatého záväzku so svojim súhlasom“.

11. § 30 ods. 3 znie:

„(3) O žiadostiach za určenie na náhradnú službu rozhoduje náčelník okresnej vojenskej správy. Konanie o žiadostiach upraví vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky nariadením.“.

12. V § 30 ods. 4 sa v prvej vete slovo „komisia“ nahrádza slovami „náčelník okresnej vojenskej správy“.

13. V § 33 ods. 2 sa vypúšťa odkaz²⁾.

14. § 34 ods. 1 prvá veta znie: „Odvedencom, ktorí sa pripravujú na určité povolania, možno na ich žiadosť povoliť odklad základnej (náhradnej) služby, a to najdlhšie do určeného nástupného dňa v roku, v ktorom dovърšia 25 rokov, a ak ide o študujúcich vysokých škôl, do ukončenia štúdia, najdlhšie však do 30 rokov.“.

15. V § 34 ods. 1 sa v druhej vete číslovka „22“ nahrádza číslovkou „25“.

16. V § 37 ods. 3 sa pripája tretia veta, ktorá znie: „Výšku náhrady za nesplnenie záväzku na ďalšiu službu ustanoví Federálne ministerstvo obrany a Federálne ministerstvo vnútra po dohode s Federálnym ministerstvom financií.“.

17. § 39 ods. 1, 2 a 3 znejú:

„(1) Vojaci, slobodníci a poddôstojníci v zálohe sú povinní vojenskými cvičeniami v úhrnnom čase 12 týždňov; vojaci v zálohe, ktorí konali základnú (náhradnú) službu kratšiu ako tri štvrtiny tejto služby (§ 27 ods. 2 a 3, § 28 ods. 3), sú povinní vojenskými cvičeniami v úhrnnom čase 16 týždňov.“.

(2) Generáli, dôstojníci a práporčiaci v zálohe sú povinní vojenskými cvičeniami v úhrnnom čase 16 týždňov; do neho sa započítavajú vojenské cvičenia, ktoré vykonali ako príslušníci mužstva alebo poddôstojníci.“.

(3) Vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky ustanoví nariadením počet vojenských cvičení, pričom určí za akých podmienok môže Federálne ministerstvo obrany ustanoviť dĺžku a dobu konania jednotlivých vojenských cvičení a odpustiť konanie vojenského cvičenia alebo jeho časti a ustanoviť, v ktorých prípadoch možno vykonanú mimoriadnu alebo zvláštnu službu započítať ako vojenské cvičenie.“.

18. V § 39 sa vypúšťa odsek 7 a odsek 8 sa označuje ako odsek 7.

19. V § 51 sa vypúšťa odsek 2; zároveň sa zrušuje číslovanie odseku 1.

20. V § 52 ods. 4 prvá veta znie: „Osoby, ktoré porušia odvodnú povinnosť alebo narušia priebeh odvodného konania, neuposlúchnu povolanie vydané na základe branného zákona orgánom vojenskej správy, úmyselne zničia, poškodia alebo zneužijú preukaz vydaný brancovi alebo vojakovi alebo preukaz o neschopnosti na vojenskú činnú službu, sa dopúšťajú priestupku, za ktorý možno uložiť pokutu do 3000 Kčs.“.

21. § 76 ods. 1 včítane odkazov⁴⁾ a⁵⁾ znie:

„(1) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy vydané podľa neho neustanovujú inak, sú na vydávanie rozhodnutí a opatrení podľa tohto zákona príslušné v prvom stupni okresné (a im na roveň postavené) vojenské správy a príslušné územné orgány štátnej správy, v druhom stupni veliteľstvá vojenských okruhov⁴⁾ a príslušné územné orgány štátnej správy.⁵⁾ Sídla územných vojenských správnych orgánov a obvody ich pôsobnosti ustanoví Federálne ministerstvo obrany. Príslušnosť vojenských útvarov vo veciach vojakov v činnej službe upraví Federálne ministerstvo obrany a Federálne ministerstvo vnútra služobnými predpismi.“.

- 4) Územné vojenské správne orgány s obvodom pôsobnosti na území príslušnej republiky.
 5) Napr. zákon ČNR č. 425/1990 Zb. o okresných úradoch, úprave ich pôsobnosti a o niektorých ďalších opatreniach s tým súvisiacich, zákon SNR č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy.“

Doterajší odkaz³⁾ sa vypúšťa.

Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

228

Z Á K O N

z 15. mája 1991,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení zákona č. 59/1969 Zb., zákona č. 100/1970 Zb., zákona č. 65/1978 Zb. a zákona č. 74/1990 Zb. sa mení a dopĺňa takto:

1. § 1 znie:

„§ 1

Zákon upravuje niektoré právne pomery občanov Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky konajúcich službu v ozbrojených silách Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky od začiatku výkonu a po celú dobu trvania aj po ukončení ich vojenskej činnej služby.“

2. V § 2 ods. 2 sa slová „vojak československej armády“, „na ochranu slobody“ a „Pre ochranu vlasti“ nahrádzajú slovami „vojak ozbrojených síl“, „na obranu slobody“ a „Pre obranu vlasti“.

3. V § 3 ods. 1 sa slovo „politických“ nahrádza slovom „morálnych“.

4. V § 3 ods. 2 sa slová „morálno-politické“ nahrádzajú slovom „morálne“.

5. § 4 písm. a), b) a c) znejú:

a) mužstva: vojak a slobodník,

b) poddôstojníkov: desiatnik, čatár, rotný,

c) práporčíkov: rotmajster, nadrotmajster, podpráporčík, práporčík, nadpráporčík,“.

6. § 5 ods. 2 znie:

„(2) Do vyšších hodností možno vymenovať alebo povýšiť len vojakov s potrebnými duševnými schopnosťami a telesnou zdatnosťou, ktorí spĺňajú odborné požiadavky ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými Federálnym ministerstvom obrany a Federálnym ministerstvom vnútra.“

7. § 6 ods. 1 znie:

„(1) Vyššia hodnosť

a) sa odníme vojakovi za obzvlášť závažné porušenie povinností a konanie smerujúce proti ústavnému zriadeniu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a jej ozbrojeným silám,

b) sa môže odňať vojakovi, ktorý sa dopustil závažného konania, ktoré je v rozpore s ustanovením vojenskej prisahy, morálnymi a odbornými požiadavkami kladenými na príslušníka ozbrojených síl.“

8. V § 10 ods. 1 sa slovo „politických“ nahrádza slovom „morálnych“.

9. V § 16 sa vypúšťajú slová „zákona o prečinoch alebo podľa iných predpisov“.

10. Text § 16 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý včítane odkazu¹⁾ znie:

„(2) Disciplinárnym priestupkom je tiež konanie označené za priestupok v osobitných zákonoch.¹⁾“

- 1) Napr. zákon Českej národnej rady č. 200/1990 Zb. o priestupkoch, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, zákon č. 528/1990 Zb. devizový zákon.“

11. § 17 znie:

„§ 17

Disciplinárne tresty

(1) Disciplinárnymi trestami sú: pokarhanie, prísne pokarhanie, nepovolenie vychádzok, zostrené nepovolenie vychádzok, väzenie, zníženie hodnosti o jeden stupeň, u poddôstojníkov a slobodníkov tiež odňatie hodnosti.

(2) Najvyššia výmera disciplinárneho trestu väzenia je 14 dní.

(3) Za disciplinárne priestupky uvedené v § 16 ods. 2 sa ukladajú tresty a ochranné opatrenia podľa osobitných zákonov.¹⁾“

12. § 18 sa dopĺňa odsekmi 4 a 5, ktoré znejú:

„(4) Ukladať tresty a ochranné opatrenia za disciplinárne priestupky uvedené v § 16 ods. 2 môžu len velitelia útvarov a vyšší velitelia na mieste orgánov uvedených v osobitných zákonoch.¹⁾“

(5) Rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu musí mať písomnú formu a musí byť obvinenému vyhlásené včítane poučenia o jeho práve na odvolanie.“

13. § 19 sa vypúšťa.

14. § 20 znie:

„§ 20

Odvolanie

(1) Proti uloženému disciplinárnemu trestu sa možno odvolať, a to do dvoch dní od doručenia rozhodnutia; lehota sa začína dňom, ktorý nasleduje po dni doručenia rozhodnutia.

(2) Odvolanie má odkladný účinok.

(3) Odvolanie možno podať najbližšiemu nadriadenému toho, kto trest uložil. Nadriadený môže uložený trest zrušiť, zmierniť alebo ponechať v platnosti. Proti rozhodnutiu nadriadeného o odvolaní sa nemožno odvolať.“

15. § 21 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý včítane odkazu²⁾ znie:

„(3) Právoplatné rozhodnutie o uložení trestu a ochranného opatrenia podľa osobitných zákonov je vykonateľné podľa správneho poriadku²⁾ aj u osôb, ktoré prestali podliehať vojenskej disciplinárnej právomoci.

- 2) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).“

16. Za § 21 sa vkladá nový § 21a, ktorý znie:

„§ 21a

Amnestiu vo veciach priestupkov osôb podliehajúcich vojenskej disciplinárnej právomoci udeľuje prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.“

17. § 22 znie:

„§ 22

(1) Na prejednávanie disciplinárnych priestupkov uvedených v § 16 ods. 2 sa použijú ustanovenia osobitných zákonov¹⁾ s odchýlkami ustanovenými týmto zákonom.

(2) Pokuty a náhrady trov konania uložené podľa § 16 ods. 2 sú príjmom štátneho rozpočtu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(3) Podrobnejšiu úpravu vojenského disciplinárneho práva určí disciplinárny poriadok, ktorý vydá prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.“

18. § 25 znie:

„§ 25

Služobný pomer vojaka z povolania sa uzaviera písomnou formou na dobu najmenej 10 rokov; vzniká dňom, ktorý sa dojednal dohodou medzi občanom a príslušným orgánom ozbrojených síl. Služobný pomer vojaka z povolania zaniká prepustením z tohto služobného pomeru, odňatím alebo stratou vojenskej hodnosti, prepustením z vojska alebo úmrtím.“

19. § 26 ods. 1 a 2 znejú:

„(1) Zo služobného pomeru vojaka z povolania sa prepustia vojaci

- ktorých uznala vojenská lekárska komisia za neschopných na vojenskú činnú službu zo zdravotných dôvodov,
- u ktorých vojenská lekárska komisia určila zníženú schopnosť na vojenskú činnú službu zo zdravotných dôvodov a pre ktorých nie je v ozbrojených silách iné vhodné zaradenie,
- pre ktorých nie je pri znížení počtov ozbrojených síl alebo pri ich reorganizácii iné služobné zaradenie,
- ktorí boli právoplatne odsúdení súdom za úmyselný trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody,
- ktorí majú na základe uznesenia vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky prejsť k civilným orgánom alebo organizáciám na funkcie neplánované pre vojakov z povolania,
- na vlastnú žiadosť po splnení prevzatého záväzku.

(2) Zo služobného pomeru vojaka z povolania možno prepustiť vojakov

- a) ktorí vo vojenskej činnej službe dosiahli vekovú hranicu ustanovenú v brannom zákone,
- b) ktorí spĺňajú podmienky nároku na starobný dôchodok,
- c) na vlastnú žiadosť z dôvodov hodných osobitného zreteľa pred splnením záväzku,
- d) ktorí boli právoplatne odsúdení súdom pre trestný čin, ak nejde o prípad uvedený v odseku 1 písm. d),
- e) pre služobnú nespôsobilosť.“.

20. V § 26 ods. 4 a 5 sa slová „e) alebo f)“ nahrádzajú písmenom „d)“.

21. V § 27 ods. 2 sa písmeno „d)“ nahrádza písmenom „c)“.

22. § 29 znie:

„§ 29

(1) Vojakom z povolania sa nedovoľuje uzavrieť vedľajší pracovný pomer ani vykonávať podnikateľskú činnosť. Iné zárobkové práce môžu vojaci z povolania vykonávať za predpokladu, že táto činnosť nebude narušovať výkon ich služobných povinností.

(2) Vojaci z povolania môžu študovať na školách mimo ozbrojených síl, ak toto štúdium nie je na prekážku plneniu ich služobných povinností.“.

23. § 31 ods. 3 znie:

„(3) Vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a), ktorí nemajú nárok na príspevok za službu alebo na dôchodok zo sociálneho zabezpečenia, sa poskytuje po dobu dvoch rokov od prepustenia platové vyrovnanie, ak ich služobný pomer trval aspoň 10 rokov. Platové vyrovnanie do výšky posledného čistého príjmu sa poskytuje od nástupu občianskeho zamestnania alebo odo dňa vzatia do evidencie uchádzačov o zamestnanie na príslušnom úrade práce alebo od začiatku prípravy na občianske povolanie.“.

24. § 31 ods. 5 znie:

„(5) Vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 písm. a), b), c) a f) alebo ods. 2 písm. a), ktorí nemajú nárok na príspevok za službu, platové vyrovnanie alebo dôchodok zo sociálneho zabezpečenia, sa poskytuje po dobu jedného roka odo dňa prepustenia hodnostný plat zodpovedajúci hodnosti dosiahnutej ku dňu prepustenia.“.

25. V § 31 ods. 6 sa odkaz¹⁾ označuje ako odkaz³⁾.

26. V § 31 sa vypúšťa odsek 7.

27. Za § 31 sa vkladá nový § 31a, ktorý znie:

„§ 31a

Ustanovenia § 23, § 26 ods. 1 písm. a) až d)

a f), ods. 2, ods. 4 až 6, § 27, § 28 ods. 1 a 2, § 28a, 29, 30, 31 sa vzťahujú tiež na vojakov, ktorí sú po dobu vojenskej činnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania.“.

28. V § 32 ods. 3 sa číslovka „7“ nahrádza číslovkou „6“.

29. V § 33 ods. 1 sa slová „§ 26 ods. 1 alebo ods. 2 písm. a) až e)“ nahrádzajú slovami „§ 26 ods. 1 písm. a) až c), e) a f) a ods. 2“ a slová „§ 26 ods. 2 písm. f)“ sa nahrádzajú slovami „§ 26 ods. 1 písm. d)“.

30. V § 33 ods. 7 sa odkaz²⁾ označuje ako odkaz⁴⁾.

31. Diel IX znie:

„ D I E L I X

Použitie zbrane

§ 34

(1) Vojak v činnej službe (ďalej len „vojak“) je oprávnený pri výkone poriadkovej, strážnej, eskortnej a dozornej služby so strelnou zbraňou ju použiť len v týchto prípadoch:

- a) aby v prípade nutnej obrany odvrátil útok vedený proti jeho osobe alebo mu bezprostredne hroziaci alebo útok na život inej osoby,
- b) aby odvrátil nebezpečný útok, ktorý ohrozuje strážený objekt alebo stanovište, po márnej výzve, aby sa upustilo od útoku,
- c) aby zamedzil úteku ozbrojenej osoby alebo osoby dôvodne podozrivej zo spáchania obzvlášť závažného trestného činu, ktorú nemožno iným spôsobom zadržať,
- d) ak treba zneškodniť zviera ohrozujúce život alebo zdravie osôb.

(2) Vojak je povinný, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu možné, pred použitím strelnéj zbrane vyzvať k upusteniu od útoku alebo úteku zvolaním „Stoj“, „Stoj lebo strelím“ a podľa okolností použiť aj výstražný výstrel. Pri použití strelnéj zbrane je povinný dbať na potrebnú opatrnosť, neohrozovať život a nespôsobiť zranenie iným osobám a čo najviac šetriť život osoby, proti ktorej zákrok smeruje.

(3) Vojak je povinný, pokiaľ to ohrozenie dovoľuje, pred použitím strelnéj zbrane použiť dohováranie, napomenutie alebo použiť hmaty a chvaty sebaobrany, služobného psa a úder strelnou zbraňou.

(4) Vojak je oprávnený použiť ten z prostriedkov uvedených v odsekoch 1, 2, 3, ktorý umožňuje splnenie povinností a pritom čo najmenej ohrozuje život a zdravie osôb, proti ktorým zakračuje. Zároveň dbá na to, aby sa tento prostriedok použil len primeraným spôsobom a aby prípadná škoda nebola v zrejmom nepomere k významu chráneného záujmu.

(5) Pri zákroku sa nesmie použiť strelná zbraň,

úder strelnou zbraňou a služobný pes proti žene, ktorej tehotenstvo je zjavné očividné, osobe vysokého veku, osobe so zjavnou telesnou vadou alebo chorobou a dieťaťu s výnimkou prípadu, keď to povaha útoku vedeného týmito osobami proti chránenému záujmu alebo mimoriadnosť vzniknutej situácie podľa odseku 1 písm. a) a b) nevyhnutne vyžaduje.

(6) Použitie strelnej zbrane, služobného psa, hmatov a chvatov sebaobrany a úderu strelnou zbraňou je vojak povinný bez meškania po ich použití hlásiť nadriadenému a o týchto zákrokoch sa píše na útvare záznam.“.

32. Za § 34 sa vkladá nový § 34a, ktorý znie:

„§ 34a

Náhrada škody

(1) Štát zodpovedá za škodu osobe, ktorá poskytla pomoc vojakovi v činnnej službe pri výkone poriadkovej, strážnej, eskortnej a dozornej služby na žiadosť vojaka alebo s jeho vedomím (ďalej len „poškodený“). Štát sa tejto zodpovednosti môže zbaviť len vtedy, ak si poškodený spôsobil škodu úmyselne.

(2) Ak u poškodeného došlo k ujme na zdraví alebo k smrti, postupuje sa podľa predpisov o odškodňovaní pracovných úrazov pracovníkov. Vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky môže ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom, v ktorých prípadoch a v akom rozsahu:

- a) patrí poškodenému popri nárokoch podľa pracovnoprávných predpisov jednorazové mimoriadne odškodnenie;
- b) sa zvyšuje jednorazové odškodnenie patriace podľa pracovnoprávných predpisov pozostalým po poškodenom a kedy možno také odškodnenie

priznať osobám, ktoré boli na poškodeného odkázané výživou.

(3) Štát uhradza aj škodu, ktorú poškodený spôsobil v súvislosti s pomocou poskytnutou podľa odseku 1.

(4) Poškodenému sa uhradza tiež škoda na veciach, ktorá mu vznikla v súvislosti s poskytnutím pomoci podľa odseku 1. Pritom sa uhradza skutočná škoda, a to uvedením do predošlého stavu; ak to nie je možné alebo účelné, uhradza sa škoda v peniazoch. Poškodenému sa môže priznať tiež úhrada nákladov spojených s obstaraním novej veci ako náhrada za poškodenú alebo zničenú vec.

(5) Štát zodpovedá aj za škody spôsobené vojakmi v činnnej službe v súvislosti s plnením ich úloh ustanovených zákonom.

(6) Náhradu škody poskytuje za vojakov v činnnej službe v zastúpení štátu Federálne ministerstvo obrany.“.

Čl. II

U vojakov z povolania, ktorí boli prijatí do služobného pomeru pred dňom účinnosti tohto zákona a boli zaviazaní na službu do vekových hraníc ustanovených v brannom zákone, sa považuje záväzok na službu za splnený, pokiaľ zotrvali v služobnom pomere po dobu desiatich rokov od ukončenia štúdia vojenskej strednej školy alebo vysokej školy, prípadne od prijatia do služobného pomeru, ak sa vojak z povolania na vojenskej škole nepripravoval.

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

229

Z Á K O N

z 21. mája 1991

o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v snahe

zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989,

dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľno-

hospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a

upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia

uznieslo sa na tomto zákone:

P R V Á Č A S Ť**§ 1****Rozsah pôsobnosti zákona**

(1) Zákon sa vzťahuje na

- a) pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí,¹⁾ a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond,²⁾ (ďalej len „pôda“),
- b) obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, včítane zastavaných pozemkov,
- c) hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, včítane zastavaných pozemkov,
- d) iný poľnohospodársky majetok uvedený v § 20.

(2) Zákon upravuje práva a povinnosti vlastníkov, pôvodných vlastníkov, užívateľov a nájomcov pôdy, ako aj pôsobnosť štátu pri úprave vlastníckych a užívacích práv k pozemkom.

(3) Pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, spravujú sa právne vzťahy k majetku uvedenému v odseku 1 osobitnými predpismi.

Základné ustanovenia**§ 2**

(1) Okrem vlastníka majú právo užívať pôdu iné osoby len na základe zmluvy uzavretej s vlastníkom alebo na základe zmluvy uzavretej s pozemkovým fondom.

(2) Vlastník pozemkov je vlastníkom porastov, ktoré na ňom vzišli; tým nie je dotknuté vlastnícke právo poľnohospodárskych družstiev k porastom na pozemkoch ich členov podľa predpisov o poľnohospodárskom družstevníctve.³⁾ Pri pozemkoch daných zmluvne do užívania je vlastníkom iných než trvalých porastov užívateľ, pokiaľ sa s vlastníkom nedohodne inak.

§ 3

Pôdu nemožno previesť do vlastníctva devizových cudzozemcov.⁴⁾

D R U H Á Č A S Ť**§ 4****Oprávnené osoby**

(1) Oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1.

(2) Ak osoba uvedená v odseku 1 zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti,
- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,
- e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti.

(3) V prípadoch uvedených v § 6 ods. 1 písm. j) sú oprávnenými osobami osoby tam uvedené; ustanovenia odseku 2 písm. c) až e) platia obdobne.

§ 5**Povinné osoby**

(1) Povinnými osobami sú štát alebo právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona nehnuteľnosť držia, s výnimkou

1) § 1 zákona č. 53/1966 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení zákona č. 75/1976 Zb.

2) § 2 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch.

3) § 46 ods. 4 zákona č. 162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.

4) § 5 devizového zákona č. 528/1990 Zb.

- a) podnikov so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodných spoločností, ktorých spoločníkmi alebo účastníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990,
- b) cudzích štátov.

(2) Povinná osoba je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva ustanovením § 28 nedotknuté.

§ 6

Vydanie nehnuteľnosti

(1) Oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku

- a) výroku o prepadnutí majetku, prepadnutí veci alebo zhabaní veci v trestnom konaní, prípadne v trestnom konaní správnom podľa prvých predpisov, ak bol výrok zrušený podľa osobitných predpisov,⁵⁾
- b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme,
- c) postupu podľa § 453a Občianskeho zákonníka alebo podľa § 287a zákona č. 87/1950 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení zákona č. 67/1952 Zb.,
- d) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona SNR č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov,
- e) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona SNR č. 2/1958 Zb. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov,
- f) vyhlásenia a zmluvy o postúpení pohľadávok pre prípad vysťahovania (tzv. renunciačné vyhlásenie),
- g) toho, že občan zdržiavajúci sa v cudzine nehnuteľnosť zanechal na území republiky,

- h) zmluvy o darovaní nehnuteľností uzavretej darcom v tiesni,
- i) dražobného konania uskutočneného na úhradu pohľadávky štátu,
- j) súdneho rozhodnutia, ktorým sa vyhlásila za neplatnú zmluva o prevode majetku, ktorou občan pred odchodom do cudziny previedol vec na iného, ak dôvodom neplatnosti bolo opustenie republiky, prípadne uznanie takejto zmluvy účastníkmi za neplatnú; v takom prípade je oprávnenu osobou nadobúdateľ podľa uvedenej zmluvy, a to aj pokiaľ táto zmluva nenadobudla účinnosť,
- k) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,
- l) odmietnutia dedičstva v dedičskom konaní urobeného v tiesni,
- m) vyvlastnenia za náhradu, pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená,
- n) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,
- o) znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými zákonnými predpismi,
- p) prevzatia nehnuteľností bez právneho dôvodu,
- r) politickej perzekúcie⁶⁾ alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody,⁷⁾
- s) odovzdania do vlastníctva družstva podľa osobitných predpisov.⁸⁾

(2) Obdobne sa postupuje aj v prípadoch, keď fyzickým osobám vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov.⁹⁾

(3) Pôdu, ktorá prešla na štát podľa odseku 1 písm. b), možno vydať vo výmere najviac 150 ha poľnohospodárskej pôdy alebo 250 ha všetkej pôdy, a to nezávisle od toho, či sa vydá jednej oprávnenej osobe alebo spoločne niekoľkým oprávneným osobám.

(4) Oprávnená osoba je povinná po vydaní nehnuteľnosti zaplatiť štátu nedoplatok prídellovej ceny, za ktorú ju pôvodne získala; obdobne je povinná vrátiť kúpnu cenu alebo náhradu, ktorú jej štát alebo iná právnická osoba pri prevode nehnuteľnosti vyplatila. Lehotu na zaplatenie určí pozemkový úrad.

5) Zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení zákona č. 47/1991 Zb.

Zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

6) § 2 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb.

7) § 2 ods. 3 prvá veta zákona č. 87/1991 Zb.

8) Napr. zákon č. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách, zákon č. 122/1975 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.

9) Napr. nariadenie Zboru poverenikov č. 26/1948 Zb. SNR, ktorým sa upravuje vyňatie poľnohospodárskeho majetku osôb maďarskej národnosti z konfiškácie.

(5) Pokiaľ viazli na nehnuteľnosti ku dňu prevzatia štátom pohľadávky peňažných ústavov, zabezpečené na nehnuteľnosti a vyporiadané podľa osobitných predpisov, uhradí oprávnená osoba sumu, ktorú štát takto vyporiadal.

(6) Ak nehnuteľnosti prešli do vlastníctva obce, má oprávnená osoba právo podľa tohto zákona voči obci.

(7) Ak nehnuteľnosť vydá iná osoba než štát, vznikne tejto osobe nárok na vrátenie kúpnej ceny, ktorú zaplatila pri kúpe nehnuteľnosti. Tento nárok sa musí uplatniť na príslušnom orgáne štátnej správy republiky.

§ 7

Zmiernenie niektorých ďalších majetkových krív, ktoré vznikli v dôsledku platnosti alebo osobitného použitia niektorých právnych predpisov alebo na základe iných dôvodov len na území Českej republiky alebo Slovenskej republiky, upraví Česká národná rada alebo Slovenská národná rada osobitným zákonom.

§ 8

(1) Na návrh pôvodného vlastníka môže súd rozhodnúť, že na neho prechádza vlastnícke právo k nehnuteľnosti vo vlastníctve alebo v osobnom užívaní fyzickej osoby, ktorá ju nadobudla od štátu, ktorý ju získal za okolností uvedených v § 6 ods. 1, a to za predpokladu, že táto fyzická osoba nadobudla nehnuteľnosť buď v rozpore s vtedy platnými predpismi, alebo na základe protiprávneho zvýhodnenia; toto ustanovenie sa použije aj vo vzťahu k osobám blízkym, na ktoré fyzická osoba majetok previedla. Návrh sa musí uplatniť do 31. decembra 1992, inak právo zaniká.

(2) Fyzická osoba, ktorej vlastnícke právo prešlo na pôvodného vlastníka podľa odseku 1, má voči štátu nárok na vrátenie kúpnej ceny a na úhradu nákladov účelne vynaložených na nehnuteľnosť. Nárok sa uplatňuje na príslušnom ústrednom orgáne štátnej správy republiky. Štát má v takom prípade voči pôvodnému vlastníkovi nárok na náhradu nákladov účelne vynaložených na nehnuteľnosť, ktorú uhradil fyzickej osobe podľa prvej vety.

§ 9

(1) Nárok uplatní oprávnená osoba na pozemkovom úrade a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľnosti. Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od podania výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnosti.

(2) Dohoda podlieha schváleniu pozemkovým

úradom formou rozhodnutia vydaného v správnom konaní.

(3) Rozhodnutie pozemkového úradu o neschválení dohody preskúma na návrh účastníka súd. Ak ani súd dohodu neschváli, vráti vec pozemkovému úradu na rozhodnutie vo veci.

(4) Ak k dohode podľa odseku 1 nedôjde, rozhodne o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti pozemkový úrad.

(5) Pokiaľ je to nevyhnutne potrebné, môže pozemkový úrad zriadiť alebo zrušiť na prevádzanej nehnuteľnosti vecné bremeno, prípadne uložiť iné opatrenia na ochranu životného prostredia alebo dôležitých záujmov iných vlastníkov.

(6) Rozhodnutie pozemkového úradu podľa odsekov 3, 4 a 5 preskúma na návrh účastníka súd.

§ 10

(1) Správne poplatky súvisiace s vydaním nehnuteľnosti sa nevyrubujú.

(2) Oprávnená osoba domáhajúca sa svojho práva podľa tohto zákona proti povinnej osobe je oslobodená od súdnych poplatkov.

(3) Nevyhnutné náklady spojené s ocenením vecí, identifikáciou parciel a vymeraním pozemkov uhradza štát.

§ 11

(1) Pozemky alebo ich časti nemožno vydať v prípade, že

- a) k pozemku bolo zriadené právo osobného užívania, s výnimkou prípadov, keď bolo toto právo zriadené za okolností uvedených v § 8,
- b) na pozemku sa nachádza cintorín,
- c) pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný; pozemok možno vydať, ak stavba nebráni poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu pozemku,
- d) na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada,¹⁰⁾
- e) na pozemku sú telovýchovné a športové zariadenia.

(2) V prípade uvedenom v odseku 1 sa oprávnenej osobe prevedú bezodplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu v primeranej výmere a kvalite, ako boli jej pôvodné pozemky, a to pokiaľ možno v tej istej obci, v ktorej sa nachádza prevažná časť pôvodných pozemkov, pokiaľ s tým oprávnená osoba súhlasí.

(3) V prípade, že podľa osobitných predpisov došlo po prechode alebo prevode do vlastníctva

10) § 52 až 58 vyhlášky č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu v znení vyhlášky č. 45/1979 Zb.

štátu alebo inej právnickej osoby k obmedzeniu užívania pozemku tým, že pozemok alebo jeho časť je určený pre obranu štátu¹¹⁾ alebo je určený na ťažbu nerastov¹²⁾ alebo sa stal podľa osobitných predpisov¹³⁾ súčasťou lesného pôdneho fondu v národnom parku alebo je na území štátnej prírodnej rezervácie, chráneného náleziska, chráneného parku, chránenej záhrady, chránenej študijnej plochy, pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov prvého stupňa alebo chráneného prírodného výtvoru, alebo sú významným krajinným prvkom, je na vôli oprávnenej osoby, či bude požadovať vydanie pôvodného pozemku alebo prevod iného pozemku vo vlastníctve štátu. Pokiaľ oprávnená osoba požiada o prevod iného pozemku, postupuje sa podľa odseku 2.

(4) Obytnú budovu, hospodársku budovu a inú stavbu patriacu k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, nemožno vydať v prípade, že zásadnou prestavbou stavba stratila svoj pôvodný stavebno-technický charakter tak, že už nesúvisí s predmetom poľnohospodárskej výroby.

(5) Nehnutelnosť, ktorá je vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku, nemožno vydať až do doby prijatia zákonov upravujúcich správu a ochranu kultúrnych pamiatok.

§ 12

Súbeh nárokov

Ak dôjde k súbehu nárokov oprávnených osôb podľa § 6 ods. 1, prislúcha právo na vydanie pôvodných nehnuteľností tej z nich, ktorá svoje vlastníctvo stratila v dôsledku jednostranného aktu štátu. Pokiaľ týmto spôsobom stratilo svoje vlastníctvo postupne viac oprávnených osôb, prislúcha toto právo tej z nich, ktorá vlastníctvo stratila skôr, pokiaľ sa nedohodnú inak. Ostatné oprávnené osoby majú v takom prípade právo na prevod pozemkov podľa § 11 ods. 2, prípadne na finančnú náhradu.

§ 13

Lehoty na uplatnenie nároku

(1) Právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992. V prípade uvedenom v § 6 ods. 1 písm. a) začne osemnásťmesačná lehota plynúť až odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol výrok zrušený, ak dôjde k tomuto rozhodnutiu po dátume účinnosti tohto zákona. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Lehoty na predkladanie písomných dôkazov v konaní pred pozemkovým úra-

dom sa spravujú všeobecnými predpismi o správnom konaní.

(2) Ak nehnuteľnosť bola vydaná podľa § 9, môžu osoby, ktorých nároky uplatnené v lehote uvedenej v odseku 1 neboli uspokojené, tieto nároky uplatniť na súde voči osobám, ktorým bola nehnuteľnosť vydaná, do šiestich mesiacov odo dňa skončenia lehoty uvedenej v odseku 1.

Náhrady

§ 14

(1) Oprávnenej osobe patrí náhrada za obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby, ktoré podľa tohto zákona nemožno vydať. Obdobne oprávnenej osobe patrí náhrada za pozemok, ktorý sa podľa tohto zákona nevydá a za ktorý sa neposkytol iný pozemok.

(2) Ak obytná budova, hospodárska budova alebo iná stavba, ktorá má byť vydaná, je podstatne zhodnotená tak, že jej cena určená ku dňu účinnosti tohto zákona prevyšuje cenu budovy v čase prevzatia štátom alebo inou právnickou osobou, je na vôli oprávnenej osoby, či prevezme budovu a uhradí povinnej osobe rozdiel medzi cenami alebo požiada o náhradu.

(3) Ak vydávaná obytná budova, hospodárska budova alebo iná stavba je znehodnotená tak, že jej cena určená ku dňu účinnosti tohto zákona je podstatne nižšia než cena pôvodnej budovy v čase prevzatia štátom alebo inou právnickou osobou, je na vôli oprávnenej osoby, či prevezme budovu a požiada o náhradu vo výške rozdielu medzi cenou budovy v čase prevzatia štátom alebo inou právnickou osobou a cenou ku dňu účinnosti tohto zákona alebo požiada o náhradu.

(4) Podľa odseku 2 sapostupuje ak v prípadoch, keď sa obytná budova, hospodárska budova alebo iná stavba stala súčasťou inej budovy alebo stavby.

(5) Ceny sa určujú podľa cenových predpisov platných ku dňu účinnosti tohto zákona.

(6) V prípade, že oprávnená osoba získala nehnuteľnosť do vlastníctva ako prídel od štátu, poskytne sa náhrada za nehnuteľnosti uvedené v odseku 1 len do výšky uhradenej prídelovej ceny.

§ 15

(1) Oprávnenej osobe prislúcha právo na náhradu za trvalý porast, ktorý na pozemku bol v čase jeho prevzatia štátom alebo inou právnickou osobou, ak v čase vydania pozemku na ňom nie iný porovnateľný trvalý porast.

11) § 8 zákona č. 169/1949 Zb. o vojenských obvodoch.

12) § 6 a 7 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon).

13) Zákon č. 40/1956 Zb. o štátnej ochrane prírody v znení neskorších predpisov.

Zákon SNR č. 1/1955 Zb. SNR o štátnej ochrane prírody v znení neskorších predpisov.

(2) Ak na pozemku, ktorý má byť vydaný podľa tohto zákona, je trvalý porast, hoci v čase prevzatia pozemku štátom alebo inou právnickou osobou na pozemku porovnateľný trvalý porast nebol, je na vôli oprávnenej osoby, či prevezme pozemok a uhradí finančnú náhradu alebo či požiada o vydanie iného pozemku; v takom prípade sa postupuje podľa § 11 ods. 2 tohto zákona, ak sa účastníci zmluvy nedohodnú inak.

(3) Ceny sa určia podľa cenových predpisov platných ku dňu účinnosti tohto zákona.

§ 16

(1) Náhradu za pozemky, ktoré sa podľa tohto zákona nevydávajú a za ktoré nebol poskytnutý iný pozemok, poskytne štát. Výšku náhrady v hotovosti upraví vláda Českej republiky a vláda Slovenskej republiky svojim nariadením. Hotovosť sa vypláca iba pôvodným vlastníkom vydávaných vecí.

(2) Ostatné náhrady podľa § 14 a 15 poskytne právnická osoba (právny nástupca), ktorá vec drží alebo ju držala v čase zániku nehnuteľnosti alebo ju previedla na osobu, ktorá nehnuteľnosť podľa tohto zákona nevydáva.

(3) Oprávnená osoba vyzve na vydanie náhrady najneskôr v lehotách uvedených v § 13. Ak právo na náhradu závisí od rozhodnutia pozemkového úradu alebo súdu, končí táto lehota uplynutím šiestich mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

(4) Náhrada sa poskytne oprávnenej osobe do jedného roka odo dňa doručenia výzvy. Náhrada spočíva vo veciach, ktoré osoba povinná na poskytnutie náhrady vlastní, prípadne v podiele na imaní tejto osoby, a to až do výšky hodnoty pôvodných nehnuteľností a trvalých porastov, ak sa účastníci nedohodnú inak.

(5) Spôsob náhrady sa musí dohodnúť alebo vyporiadať do jedného roka od podania písomnej výzvy oprávnenou osobou, ak nárok nebol uspokojený skôr. So súhlasom oprávnenej osoby možno záväzky voči nej vyporiadať aj po tomto termíne.

T R E T I A Č A S Ť

§ 17

Pozemkové fondy

(1) Nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu uvedené

v § 1 ods. 1 spravujú právnické osoby zriadené zákonmi Českej národnej rady a Slovenskej národnej rady (ďalej len „pozemkové fondy“), s výnimkou pozemkov,

- a) na ktorých sa nachádza cintorín,
- b) ktoré sú určené pre obranu štátu,¹⁴⁾
- c) ktoré sú určené na ťažbu nerastov,¹⁵⁾
- d) chránených podľa osobitných predpisov,¹⁶⁾
- e) ktoré sú súčasťou lesného pôdneho fondu, na ktoré sa nevzťahuje postup podľa § 6 ods. 1.

(2) Pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, postupujú pozemkové fondy pri prevode nehnuteľného majetku štátu podľa osobitných predpisov.¹⁷⁾ Do schváleného privatizačného projektu alebo v súlade s ním môže pozemkový fond nehnuteľný majetok dať do užívania iným osobám.

(3) Ak má o nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu záujem viac fyzických osôb, majú prednosť pri postupe podľa odseku 2 doterajší užívatelia a ďalej samostatne hospodáriaci roľníci. Z ostatných záujemcov majú prednosť osoby trvale bývajúc v obci, v ktorej katastrálnom území sú nehnuteľnosti.

(4) Pri pochybnostiach o tom, či ide o nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, rozhodujú príslušné ústredné orgány štátnej správy republiky.

§ 18

(1) Pokiaľ nie je známy vlastní nehnuteľnosti, je pozemkový fond oprávnený dať nehnuteľnosť do užívania vhodným záujemcom; odplata za toto užívanie je príjmom fondu dovtedy, než vlastní uplatní svoje práva k tejto nehnuteľnosti.

(2) Ak vlastní uplatní svoje práva k nehnuteľnosti, pozemkový fond vypovie zmluvu s nájomcom k 1. októbru bežného roka s jednoročnou výpovednou lehotou, ak sa s vlastníkom nedohodne inak.

§ 19

Pozemkové úpravy

(1) Pozemkovými úpravami sú zmeny v usporiadaní pozemkov na určitom území vykonané za účelom vytvorenia pôdne ucelených hospodárskych jednotiek podľa potrieb jednotlivých vlastníkov pôdy a s ich súhlasom a podľa celospoločenských požiadaviek na tvorbu krajiny, životného prostredia a na investičnú výstavbu.

(2) O vykonaní pozemkových úprav a v súvislosti s tým o výmene alebo prechode

14) § 8 zákona č. 169/1949 Zb.

15) Zákon č. 44/1988 Zb.

16) § 2, 4 a 5 zákona ČNR č. 20/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti. § 2, 4 a 5 zákona SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti.

§ 5 a 6 zákona č. 40/1956 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 7 a 8 zákona SNR č. 1/1955 Zb. SNR v znení neskorších predpisov.

17) Zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby.

vlastníckych práv, o určení hraníc pozemkov alebo o zriadení, prípadne zrušení vecného bremena k dotknutým pozemkom rozhoduje pozemkový úrad na základe dohody vlastníkov. V prípade, že sa vlastníci nedohodnú, rozhoduje pozemkový úrad za podmienok ustanovených zákonom. Rozhodnutie pozemkového úradu preskúma na návrh účastníka súd.

(3) Konanie o pozemkových úpravách upravujú zákony národných rád.

Š T V R T Á Č A S Ť

OSOBITNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 20

Náhrada živého a mŕtveho inventára

(1) Na zabezpečenie prevádzky poľnohospodárskej výroby má pôvodný vlastník živého a mŕtveho inventára, ako aj zásob právo na ich náhradu, pokiaľ ich vniesol do poľnohospodárskeho družstva, alebo mu boli odňaté v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990. Ak pôvodný vlastník zomrel alebo ak bol vyhlásený za mŕtveho, má právo požadovať náhradu na zabezpečenie prevádzky poľnohospodárskej výroby ďalšia oprávnená osoba uvedená v § 4 ods. 2.

(2) Povinnosť poskytnúť náhradu podľa odseku 1 má právnická osoba, ktorá tieto veci prevzala, alebo jej právny nástupca, a to v lehote jedného roka, ak sa účastníci nedohodnú inak. V prípade, že táto právnická osoba uhradila štátu hodnotu živého a mŕtveho inventára a zásob, má právo na preplatenie tejto sumy voči štátu; tento nárok možno uplatniť na príslušnom ústrednom orgáne štátnej správy republiky v lehote jedného roka od poskytnutia náhrady.

(3) Náhrada sa poskytne vo veciach toho istého alebo porovnateľného druhu, akosti a v množstve primeranom prevzatej časti nehnuteľnosti na zabezpečenie prevádzky poľnohospodárskej výroby; ak to nie je možné, poskytne sa náhrada v službách na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby, prípadne podielom na imaní právnickej osoby uvedenej v odseku 2, a to až do výšky hodnoty odňatých vecí v cenách ku dňu účinnosti tohto zákona, prípadne náhrada v inej forme. Od ustanovenej náhrady sa odpočíta náhrada za živý a mŕtvy inventár a za zásoby, vyplatená pred účinnosťou tohto zákona. Ak nedôjde k dohode, rozhodne na návrh súd.

(4) Právo na náhradu zaniká, ak sa neuplatní v lehotách uvedených v § 13.

(5) Vláda Českej republiky a vláda Slovenskej republiky ustanovia spôsob výpočtu výšky náhrad za veci uvedené v odseku 1 pre prípad, keď nemožno preukázať odňatie alebo vnesenie týchto vecí alebo nemožno určiť ich súčasnú hodnotu.

§ 21

Ak oprávnených osôb je viac a nárok na vydanie veci uplatnia len niektoré z nich, vydá sa im vec celá.

§ 22

Zánik niektorých užívacích práv

(1) Dňom účinnosti tohto zákona zanikajú tieto práva k majetku uvedenému v § 1 ods. 1:

- a) právo družstevného užívania k združeným pozemkom vlastníkov, ktorí nie sú členmi poľnohospodárskeho družstva,¹⁸⁾
- b) právo užívania pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby,¹⁹⁾
- c) právo užívania na zabezpečenie lesnej výroby a ostatných funkcií lesa,²⁰⁾
- d) právo bezplatného užívania rybníkov,²¹⁾
- e) právo trvalého užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu,²²⁾
- f) právo hospodárenia k nehnuteľnostiam vo vlastníctve štátu.²³⁾

(2) Ak medzi doterajším užívateľom a vlastníkom nedošlo k inej dohode, vznikne dňom účinnosti tohto zákona alebo dňom, keď bola nehnuteľnosť podľa druhej časti tohto zákona vydaná, medzi nimi nájomný vzťah, ktorý možno vypovedať k 1. októbru bežného roka. Výpovedná lehota je jeden rok, pokiaľ sa nedohodne inak; v prípade že pozemok je pre vlastníka neprístupný, nemôže výpovedná lehota skončiť skôr, než sa vykonajú pozemkové úpravy. V prípade, že oprávnenej osobe sa majú vydať tiež budovy a stavby alebo poskytnúť náhrady podľa tohto zákona, nemôže výpovedná lehota pri výpovedi danej nájomcom skončiť skôr, než tieto nároky vyporiada, V roku 1991 a 1992 môžu vlastníci na vykonávanie poľnohospodárskej výroby vypovedať nájomný vzťah k 1. októbru 1991 alebo k 1. októbru 1992 výpovedou doručenou najneskôr do jedného mesiaca pred týmto dňom.

18) § 46 zákona č. 162/1990 Zb.

19) § 1 zákona č. 123/1975 Zb. o užívaní pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby v znení neskorších predpisov.

20) § 12 zákona č. 61/1977 Zb.

21) § 4 zákona č. 102/1963 Zb. o rybárstve.

22) § 70 Hospodárskeho zákonníka.

23) § 64 Hospodárskeho zákonníka.

(3) Ak je na pozemku zriadená záhradková alebo chatová osada, skončí sa výpovedná lehota dňom, keď malo skončiť právo dočasného užívania pozemku. Nájomca má právo na predĺženie nájmu o ďalších desať rokov, ak sa účastníci nedohodnú inak. Nájomca má po dobu nájmu predkupné právo k pozemku. Výška nájomného a kúpna cena sa riadi bonitou pôdy a kultúrou pozemku v čase vzniku práva užívania. Ustanovenia § 21 vyhlášky Ministerstva financií, cien a miezd Českej socialistickej republiky č. 182/1988 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a náhradách za dočasné užívanie pozemkov v znení neskorších predpisov a § 21 vyhlášky Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej socialistickej republiky č. 205/1988 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a o náhradách za dočasné užívanie pozemkov v znení neskorších predpisov umožňujúce zvýšenie zistenej ceny sa v tomto prípade nepoužívajú.

(4) Vlastník pozemku uvedeného v odseku 3 má právo do troch rokov od účinnosti tohto zákona požiadať pozemkový fond o výmenu tohto pozemku za iný pozemok vo vlastníctve štátu. Vymieňaný pozemok sa poskytne v primeranej výmere a kvalite, ako bol pôvodný pozemok, a to pokiaľ možno v tom istom katastrálnom území.

(5) Nájomca je oprávnený užívať pozemok v súlade s jeho určením podľa predpisov o evidencii nehnuteľností. S užívanou nehnuteľnosťou je povinný nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a po skončení nájmu vrátiť budovy a stavby v stave zodpovedajúcom obvyklému opotrebeniu.

§ 23

Právo na náhradu podľa ustanovení § 14 a 16 má aj vlastník obytnej alebo hospodárskej budovy, ktorá bola odstránená v čase užívania organizáciou podľa osobitných predpisov.²⁴⁾ V prípade, že túto budovu odstránila iná právnická osoba než štát, má vlastník právo na finančnú náhradu voči tejto právnickej osobe, pokiaľ sa nedohodnú na inom spôsobe náhrady.

§ 24

Náhrady za trvalé porasty

(1) V prípade, že trvalé porasty vzišli na pozemkoch v čase ich užívania poľnohospodárskymi alebo lesnými organizáciami podľa osobitných predpisov,²⁴⁾ stávajú sa vlastníctvom vlastníka po-

zemku dňom skončenia práva užívania; užívateľovi pozemku však patria úžitky z nich po dobu užívania.

(2) V prípade, že pred prevzatím do užívania poľnohospodárskou alebo lesnou organizáciou neboli na pozemku vysadené iné porovnateľné porasty, má užívateľ právo na náhradu hodnoty novovysadených trvalých porastov v cene ku dňu účinnosti tohto zákona.

(3) Na návrh vlastníka, ktorý má uhradiť doterajšiemu užívateľovi hodnotu trvalých porastov podľa odseku 2, vymení pozemkový fond jeho pozemok za iný pozemok vo vlastníctve štátu. Povinnosť nahradiť hodnotu trvalých porastov prechádza v takom prípade na štát.

(4) Ak na pozemku nie sú ku dňu skončenia práva užívania porovnateľné trvalé porasty, ktoré na ňom boli ku dňu vzniku práva užívania, vymení pozemkový fond na návrh vlastníka jeho pozemok za iný pozemok vo vlastníctve štátu s porovnateľnými trvalými porastami; ak výmena nie je možná, má vlastník právo voči užívateľovi na finančnú náhradu vo výške rozdielu medzi cenami trvalých porastov platnými ku dňu účinnosti tohto zákona.

Práva vlastníkov a užívateľov budov a pozemkov

§ 25

(1) Vlastník vstupuje do práv a záväzkov prenajímateľa vyplývajúcich z dohody o odovzdaní a prevzatí bytu, z nájmu pozemku alebo zo zmluvy o nájme nebytového priestoru v prevzatej nehnuteľnosti.

(2) Doterajší užívatelia bytov, pozemkov a nebytových priestorov v prevádzaných nehnuteľnostiach, ktoré slúžia

- a) činnosti diplomatických a konzulárnych misií,
- b) poskytovaniu zdravotníckych a sociálnych služieb,
- c) školstvu,
- d) prevádzke kultúrnych a telovýchovných zariadení,
- e) na pracovnú rehabilitáciu a zamestnanie zdravotne postihnutých osôb,

majú nárok voči vlastníkovi na uzavretie dohody o užívaní bytu, pozemku alebo nájmu nebytových priestorov. V týchto prípadoch môže vlastník dohodu vypovedať najskôr po uplynutí 10 rokov odo dňa účinnosti tohto zákona, ak sa účastníci nedohodnú inak; tento záväzok prechádza na všetkých ďalších vlastníkov v uvedenej dobe.

(3) Ak sa o výške nájomného a podmienkach jeho platenia vlastník s užívateľom bytu, pozemku alebo nebytových priestorov uvedených v odseku 2

24) Napríklad zákon č. 123/1975 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 61/1977 Zb.

nedohodne, rozhodne o výške nájomného príslušný orgán štátnej správy podľa všeobecne platných cenových predpisov.

§ 26

(1) Dopĺňa sa ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov tak, že sa vkladá nové písmeno i), ktoré znie:

„i) ide o nájom nebytového priestoru v nehnuteľnosti prevedenej pôvodnému vlastníkovi podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku.“

(2) Na návrh vlastníka obytnej budovy patriacej k poľnohospodárskej usadlosti uplatnený do troch rokov od účinnosti tohto zákona zruší príslušný orgán právo užívania k bytu alebo rozhodne o jeho vypratání, ak ho vlastník potrebuje pre seba a osoby blízke na vykonávanie poľnohospodárskej výroby.

§ 27

(1) Užívateľ bytu alebo nebytových priestorov, ktorý v súlade so stavebnými predpismi vykonal na vlastné náklady úpravy, ktorými sa byt alebo nebytové priestory zhodnotili, má nárok na náhradu zhodnotenia, ak mu skončí právo ich užívania.

(2) Ak byt alebo nebytový priestor je ku dňu skončenia práva užívania znehodnotený viac, než zodpovedá bežnému opotrebeniu, je užívateľ týchto priestorov povinný uhradiť vlastníkovi budovy náhradu za toto znehodnotenie.

(3) Náhrady sa určia podľa cenových predpisov platných ku dňu skončenia práva užívania.

§ 28

Povinná osoba nemôže proti oprávnenej osobe uplatňovať žiadne finančné alebo iné nároky súvisiace s vydávanými vecami. Takisto oprávnená osoba, ktorej bola vec vydaná, nemôže proti povinnej osobe uplatňovať iné nároky súvisiace s vydávanou vecou, než sú uvedené v tomto zákone.

§ 29

Majetok cirkvi

Majetok, ktorého pôvodným vlastníkom boli cirkve, náboženské spoločnosti, rády a kongregácie,

nemôžno prevádzať do vlastníctva iným osobám do prijatia zákonov o tomto majetku.

§ 30

Pre postup podľa druhej časti tohto zákona sa za majetok uvedený v § 1 ods. 1 považuje aj majetok, ktorý sa v čase odňatia vlastníckeho práva na tieto účely užíval.

§ 31

Ustanovenia druhej časti a § 20 nemožno použiť pre prípady, keď vec získali v čase neslobody osoby štátne nespoľahlivé, alebo v dôsledku rasovej perzekúcie.

§ 32

Osobitné ustanovenia o pozemkových reformách

Odo dňa účinnosti tohto zákona sa nepoužijú ustanovenia zákona č. 215/1919 Zb. o zabraní veľkého pozemkového majetku v znení neskorších predpisov, zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy v znení neskorších predpisov a zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme.

§ 33

(1) Z majetku poľnohospodárskych družstiev sa prednostne uspokojia nároky vyplývajúce zo zákonov upravujúcich zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd²⁵⁾ a tohto zákona. Osobitný zákon upraví spôsob určenia členského podielu, základného členského vkladu alebo inej majetkovej účasti na majetku poľnohospodárskych družstiev; poľnohospodárske družstvá sa nemôžu so svojimi členmi vyporiadať do doby prijatia stanov prispôbených tomuto osobitnému zákonu.

(2) Poľnohospodárske družstvá nemôžu svoj majetok prevádzať do vlastníctva právnických alebo fyzických osôb, ak nejde o prevod pri dodávke výrobkov, vykonávaní prác alebo poskytovaní iného plnenia (obvyklé hospodárenie) v rámci vymedzeného predmetu činnosti družstva.

(3) So svojimi majetkovými účasťami na podnikaní iných právnických osôb nemôžu poľnohospodárske družstvá nakladať do doby prijatia osobitného zákona uvedeného v odseku 1.

(4) Obmedzenia podľa odsekov 2 a 3 sa nevzťahujú na uspokojenie nárokov vyplývajúcich zo zákonov upravujúcich zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd²⁵⁾ a tohto zákona.

(5) Obmedzenia podľa odsekov 2 a 3 sa vzťahujú aj na majetok zverený družstevnému podniku,²⁶⁾ združený do spoločného podniku a na majetok

25) Zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd v znení neskorších predpisov. Zákon č. 87/1991 Zb.

26) § 43 zákona č. 162/1990 Zb.

týmito právnickými osobami vytvorený, ak nejde o majetok vylúčený podľa 5 ods. 1 písm. a).

(6) Výnimky z ustanovení odsekov 2, 3 a 4 môže v odôvodnených prípadoch udeliť vláda Českej republiky alebo vláda Slovenskej republiky. Udelená výnimka nahrádza povolenie podľa osobitných predpisov.²⁷⁾

§ 34

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa

1. zákon č. 123/1975 Zb. o užívaní pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby v znení zákona č. 95/1988 Zb. a zákona č. 114/1990 Zb.,
2. § 12 až 19 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch,

3. § 4 zákona č. 102/1963 Zb. o rybárstve,
4. § 50 ods. 2, 4 a 5 a § 51 zákona č. 162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve,
5. zákon SNR č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov,
6. zákon SNR č. 2/1958 Zb. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov.

§ 35

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

230

NAŘÍZENÍ VLÁDY České republiky

ze dne 8. května 1991

o zřizování středních odborných učilišť a středisek praktického vyučování ústředními orgány státní správy a o podmínkách uzavírání smluv k jejich materiálnímu a finančnímu zabezpečení

Vláda České republiky nařizuje podle § 10 odst. 2 a § 11a odst. 5 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění zákona č. 522/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění zákona č. 171/1990 Sb.:

§ 1

(1) Ústřední orgán státní správy (dále jen „ústřední orgán“) je povinen zřídit střední odborné učiliště nebo středisko praktického vyučování, které před účinností zákona č. 522/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění zákona č. 171/1990 Sb., zřídil

a) státní podnik nebo státní organizace (dále jen

„podnik“) jím založená nebo založená ústředním orgánem, jehož působnost převzal,

b) orgán státní správy a provozovatelem byl podnik jím založený,

pokud před nabytím účinnosti tohoto nařízení nebyly zřízeny již jiným ústředním orgánem.

(2) Před zřízením středního odborného učiliště nebo střediska praktického vyučování ústředním orgánem podnik zruší střední odborné učiliště nebo středisko praktického vyučování jako svou vnitřní organizační jednotku a převede právo hospodaření s majetkem sloužícím ke dni 30. 6. 1990 převážně pro přípravu mládeže na povolání a odborné činnosti na ústřední orgán.

(3) Nemůže-li ústřední orgán určený podle odstavce 1 z vážných důvodů zřídit střední odborné učiliště nebo středisko praktického vyučování, je

27) Zákon č. 173/1988 Zb. o podniku so zahraničnou majetkovou účasťou v znení neskorších predpisov.

povinen projednat s jiným ústředním orgánem převzetí práva hospodaření s majetkem podle odstavce 2 a zřízení středního odborného učiliště nebo střediska praktického vyučování tímto orgánem. K převodu práva hospodaření a ke zřízení středního odborného učiliště nebo střediska praktického vyučování jiným ústředním orgánem je třeba souhlasu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen „ministerstvo školství“). Nedojde-li k dohodě mezi ústředními orgány, zřídí střední odborné učiliště nebo středisko praktického vyučování ministerstvo školství.

(4) Vážnými důvody podle odstavce 3 se rozumí zejména

- a) omezení činnosti středního odborného učiliště nebo střediska praktického vyučování,
- b) skutečnost, že ve středním odborném učilišti a ve středisku praktického vyučování se připravuje většina žáků pro organizace v působnosti jiného ústředního orgánu nebo se nepřipravuje pro určitou organizaci.

§ 2

Podmínkou pro uzavření hospodářské smlouvy k materiálnímu a finančnímu zabezpečení středních odborných učilišť a středisek praktického vyučování, které byly vnitřní organizační jednotkou rušeného podniku, je, že při likvidaci je likvidátor

povinen vypořádat přednostně závazky podniku vůči žákům, kteří byli přijati do středního odborného učiliště nebo střediska praktického vyučování pro jeho potřebu. Finanční prostředky na dokončení přípravy těchto žáků převede likvidátor střednímu odbornému učilišti nebo středisku praktického vyučování, které k nim převzalo práva a povinnosti za jejich přípravu.

§ 3

Ústřední orgán, na který podnik převedl nebo převede bezplatně právo hospodaření s majetkem podle § 1 odst. 2 tohoto nařízení, zřídí podle § 1 tohoto nařízení střední odborné učiliště nebo středisko praktického vyučování jako právnickou osobu a převede na ně bezplatně právo hospodaření s tímto majetkem. Obdobně postupuje v případě začlenění tohoto majetku do již zřízeného středního odborného učiliště.

§ 4

Toto nařízení se vztahuje též na speciální střední odborná učiliště, odborná učiliště a učiliště.

§ 5

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Pithart v. r.